

Péče, která uschopňuje

Reflexe exkurze v Tasově
Nosné principy z (od) Procházky V růžovém sadu
Milan Cháb: Deinstitutionalizace a Šance Romana B.
Postižení z perspektivy teorie rolí místo souhrnu

Psychologie handicapu – praxe, vancura@fss.muni.cz

Exkurze Tasov: Škola hmatového modelování Š. Axmana

- Dojmy, postřehy, otázky a nejasnosti
- Společně SWOT + souhrnná zpráva

Procházka „V růžovém sadu“

<http://www.vruzovemsadu.cz>

L. Procházka

„V růžovém sadu“

...postupy, které mentálně postiženým umožní realizaci jejich vlastního pohledu, názoru, tvůrčího citu. Vznikají tak produkty specifické a nenapodobitelné, výrobky „s vlastním rukopisem“ mentálně postižených.

„V růžovém sadu“

... postupy a výrobky vznikají od počátku ve spolupráci s lidmi s mentálním handicapem a celý proces je jimi ovlivněn natolik, že bez nich by tyto postupy a výrobky nikdy nevznikly. Podobně jako výtvarný projev dítěte nebo člověka s handicapem je originální a nenapodobitelný, tak zde vzniká originální řemeslný postup a kvalitativně nový výrobek.

Dílna V růžovém sadu

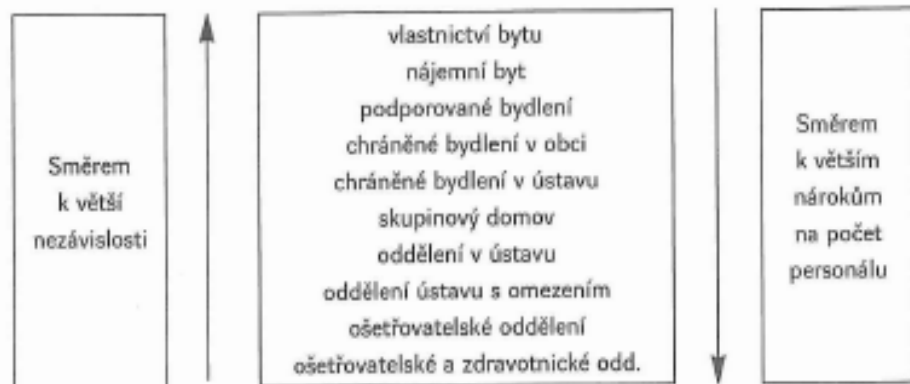
- Princip reality
 - zaměstnání vs. čas vyučení
 - normy na množství práce
 - kvalita výrobku (ne výzva pro charitu)
 - dovolená...
- Výrobní postupy
 - sekvence dle obtížnosti
 - přenášení osvědčených postupů...
- Ambice zaměstnávat „nezaměstnatelné“

Reichenbach, Kainbach...

system podrobné organizace práce

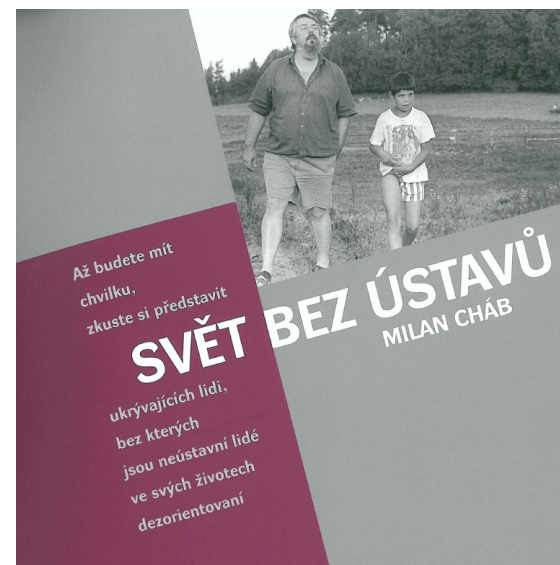
Milan Cháb

Z rozhovorů by mělo vyplynout

- přibližně jakou podporu by měl svěřenec/obyvatel dostat
- přibližně jaké podpory se mu skutečně dostává
- přibližně jak velký je rozdíl mezi nimi
- jestli veškerá obdržená podpora pochází od placeného personálu ústavu, nebo je ponechán prostor i pro jiné subjekty
- kde je přibližně ústavem určené těžiště respondenta na škále věc-králík-zvláštní lidský poddruh-pacient/svěřenec-klient-spoluobčan-spolupoddaný (= žertovná zkratka pro udržení těžce zkoušené pozornosti kolegů a přátel)
- a hodně taky něco, o čem dopředu nevyslovujeme hypotézy

Tolik zhruba k měkkému biografickému zkoumání jakožto podmínce, bez které nelze.

Místo souhrnu:

Problematika postižení z perspektivy teorie rolí

(Kdo - komu - co diktuje?)

Postižení vs. normalita ve třech dimenzích

- Vnímání sebe sama
- Vnímání druhými
- Oprávněnost jednání (handicap a normalita)

Edwin J. T. (1966) Problems of Disability from the Perspective of the role Theory.
Journal of Health and Human Behavior, 7, 2-14.

Soulad rolí:

vnímání sebe sama, vnímání druhými a oprávněnost jednání

Vlastní jednání	Jednání druhých	
<i>Jednání odpovídající handicapu</i> oprávněné neoprávněné	<i>Jednání odpovídající handicapu</i> 1. Skutečný handicap 2. Fiktivní handicap	<i>Jednání odpovídající normalitě</i> 3. Vnucená normalita 4. Autistický handicap
<i>Jednání odpovídající normalitě</i> oprávněné neoprávněné	5. Vnucený handicap 7. Autistická normalita	6. Skutečná normalita 8. Fiktivní normalita

Opakování: Hledání „zdravé části“

- Toho, co je možné, skutečný potenciál vs. selektivní pozornost (negativní aniticipace před setkáním)
- Otevřenost - např. odlišný hodnotový systém, odlišné pojetí toho, co je úspěch, co je cenné, viz např.:

Svět Nigela Hunta

I. ÚVOD

Mám velkou radost, že píši svoji úplně první knihu. Doufám, že ji v Americe i v Anglii dobře přijmou. Asi bych se měl představit. Jmenuji se Nigel Hunt a spolu se svými rodiči bydlím v Anglii, ve městě Pinner v Church Avenue 26. Moji rodiče jsou moc hodní. Narodil jsem se v Edgware v roce 1947. Zatím jsem ještě nikdy nebyl v Americe. Paní, která mi poradila, abych o všem napsal, se jmenuje paní Eileen J. Garrettová, a budu prý s tím mít hodně práce.

Takže ahoj! Vítejte u mého prvního zdařilého pokusu napsat knihu. Pomáhá mi s ní Douglas Hunt. Dostalo se mi královské pocty jet do Londýna a v hotelu Claridges se setkat s paní Garettovou a venku byly kvůli mně vyvěšené prapory, takže jsem mohl vzdát hold svým barvám. Učil jsem se na několika místech; v základní škole v Longfieldu, ve škole v Inellanu i v Pinneru a na otcově škole v Athollu.

Mám svůj vlastní psací stroj a sám jsem se na něm naučil psát. Když jsem byl před mnoha lety v Londýně, natáčel jsem tam film s panem profesorem Penroseem, jak mi prohlíží dlaně. Také jsem se na kameru smál a on mi řekl, že to uvidí až v Americe, takže doufám, že jste to viděli.

Nové dovednosti v CHB (cca 2 měsíce od přestěhování z rodiny)

Až bude víkendovka,tak Vám udělám něco dobrého.

[15:06:14] Já umím udělat dokonce dvě složité jídla.

[15:06:16] :)

[15:06:43] Jsem jsi jistá,jak se pečou v troubě brambory s klobásou,atd.:)

[15:07:27] Umím udělat jakékoliv nudle ze slaninou a strouhaným sýrem,i kloubásu bych zvládla uvařit.

[15:08:12] Dokonce bych zvládla udělat klobásu ze smaženou cibulkou a k tomu by bylo pečivo.Tyhle věci bych určitě zvládla.:)

[15:08:55] Možná bych zvládla i udělat jablkový závin,když se mi najde recept.:)

[15:10:56] Přitom jsem ty jídla nikdy nedělala a já bych to normálně zvládla.:)

[15:11:12] Budete chtít z těch jídel,abych Vám uvařila?

[15:11:21] Myslím na víkendovce.:)

[15:12:01] Dovolíš mi vařit na víkendovce?:)

[15:12:39] A zvládnou udělat i topinky.:)

(Zveřejněno s laskavým souhlasem autorky :)

Opakování:

Setkání (komunikace) jako poselství o hodnotě

- Může opakovaně pracovat **proti negativnímu sebepojetí** (spolupráce týmu, dlouhodobá perspektiva...)
- Pokud přijetí postoje „jsem ok“, pak rozvíjení potenciálu na osobní maximum; překonávání sekundárního handicapu
- **Předpoklad:** připravenost profesionálů (vs. odmítání a projekce)
Pokud si nebudu vědět rady s limity vlastními, obtížně se vyrovnají (přijmou) limity druhých (klientů).
- Důsledky integrace a segregace pro obě strany
- „Bezpečný dotek“, „bezpečné setkání“...
- Změna otázky **po hodnotě druhého** k otázkám **po vlastní kompetenci** (od „Jakou to má cenu“ k „Jak to zvládnu?“)
- Uznání, respekt jako vstupenka do světa druhého (protiklad stigamtu atd.)

Literatura (IS)

Cháb, M. (2004). *Svět bez ústavů*. Praha: QUIP.
Poslední šance Romana B. (str. 81 – 82) aj.

Sacks, O. (1995). *Antropoložka na Marsu*. Praha: Mladá fronta.
Kap. Vidět a nevidět (str. 94 – 124)

Hunt, N. (2001). *Svět Niguela Hunta*. Ústí nad Labem: Albis international.

Vančura, J. (2010). O zaměstnávání osob s mentálním postižením.
Psychologie dnes, 16 (1) 60-61.

Další výuka

30. 4. - terén: domluva na Zámečku, v chráněném bydlení + první setkání?

6. 4. setkání na FSS: reflexe prvních dojmů, otázky k náplni setkávání, ...

13. 4. (předběžně) druhá exkurze - Benecykl

<http://www.benecykl.cz>